

cejfe

Curs especialitzat sobre intel·ligència artificial, dret i justícia

Presentació

La ràpida evolució de la tecnologia i la creixent aplicació de la intel·ligència artificial (IA) en diversos sectors han transformat la manera com operem i prenem decisions en les nostres vides quotidianes. En aquest context, l'àmbit de la justícia no és una excepció. La implementació de la IA dins dels procediments judicials ofereix oportunitats úniques per millorar l'eficiència, la precisió i la transparència dels processos legals. No obstant això, també planteja reptes significatius en termes d'ètica, drets fonamentals i aspectes normatius.

El Curs especialitzat sobre intel·ligència artificial, dret i justícia busca abordar aquestes necessitats i proporcionar als professionals del Departament de Justícia i Qualitat Democràtica de la Generalitat de Catalunya les eines i els coneixements necessaris per comprendre i gestionar els impactes de la IA en els seus camps d'actuació. Aquest programa especialitzat inclou dos blocs: un sobre els fonaments i el marc legal de la IA i un altre sobre l'aplicació específica en l'àmbit de la justícia. Aquesta formació és essencial per garantir una implementació responsable i efectiva de la tecnologia en els procediments judicials.

La necessitat de formació en aquest àmbit és evident, ja que la IA pot transformar el sistema de justícia i oferir nous mecanismes per a la resolució de conflictes, la gestió de casos i la presa de decisions judicials. A més, és crucial assegurar que l'ús de la IA respecti els principis ètics i els drets fonamentals, de manera que es garanteixin la igualtat i la justícia a totes les persones implicades.

Amb aquest programa, les persones del Departament de Justícia i Qualitat Democràtica i de l'Administració de justícia a Catalunya podran desenvolupar les habilitats necessàries per liderar un entorn tecnològic en evolució i assegurar que la justícia es mantingui al servei de la societat, en un marc de transparència i respecte dels drets humans.

Objectius

El **Curs especialitzat sobre intel·ligència artificial, dret i justícia** té com a objectius principals:

- Comprendre els aspectes legals i normatius que comporta l'ús de la intel·ligència artificial.
- Explorar l'ètica i els riscos associats a la IA, l'impacte social, i la implementació en l'àmbit de la justícia, tot garantint la igualtat i el respecte dels drets fonamentals.
- Oferir l'oportunitat de conèixer els usos i les aplicacions de la IA als procediments judicials.

Per assolir aquests objectius el curs es divideix en dos blocs:

- **Bloc sobre fonaments i marc legal de la IA.**
- **Bloc avançat sobre l'aplicació de la IA a l'àmbit de la justícia.**

Destinatari

Professionals del Departament de Justícia i Qualitat Democràtica i de l'Administració de justícia que, en la seva activitat diària, treballin amb processos vinculats a la intel·ligència artificial.

Per participar-hi, cal superar un procés de selecció en què es tindran en compte dos requisits: que els candidats tinguin coneixements jurídics i que el seu lloc de treball tingui alguna relació amb la intel·ligència artificial, el dret i la justícia.

Durada

El programa té una càrrega lectiva de **40 hores**.

Format

La metodologia combina:

- Sessions formatives en línia (24 hores).
- Sessions inaugural i de cloenda en format híbrid (presencial i en línia, 4 hores).
- Mòdul complementari de treball individual en un campus virtual (12 hores), que inclou lectures i reflexió sobre l'aplicabilitat dels continguts.

Certificat

S'expedirà un certificat d'assistència i aprofitament a l'alumnat que assisteixi al 80 % de les hores lectives i que superi l'avaluació que estableix el pla docent.

Estructura del curs

El curs s'estructura en dos blocs successius:

➤ Fase 1. Fonaments i marc legal de la IA

Aquesta fase ofereix una introducció completa als fonaments de la intel·ligència artificial i al seu marc legal, i aborda conceptes clau com són els tipus d'aprenentatge automàtic, les xarxes neuronals i els seus casos d'ús en diversos sectors. També s'hi exploren els reptes ètics, socials i jurídics que sorgeixen amb l'ús de la IA, especialment en relació amb la protecció de dades, la responsabilitat, la transparència i la governança. A més, el curs aprofundeix en les normatives que regulen la IA, com ara el Reglament General de Protecció de Dades (RGPD) i el Reglament d'intel·ligència artificial (RIA), i els dilemes vinculats a la privadesa, la discriminació i l'equitat, i promou un ús responsable i ètic d'aquestes tecnologies a l'àmbit de la justícia.

➤ Fase 2. L'aplicació de la IA a l'àmbit de la justícia

La segona fase se centra en l'aplicació de la intel·ligència artificial a l'àmbit de la justícia i té com a objectiu aprofundir en el potencial que té la IA per transformar els procediments judicials i millorar l'eficiència en la gestió de casos, la revisió documental i la presa de decisions legals. A través de diverses sessions, es tracten temes com són el compliment normatiu per garantir l'ús ètic i legal de la IA en els sistemes judicials; la ciberseguretat, i l'auditoria en els entorns d'IA per mantenir la transparència i seguretat. Es desenvoluparan competències per optimitzar l'ús de la IA en la justícia, que assegurin la protecció dels drets fonamentals i promoguin un sistema judicial més just i eficient.

Programa

- El Programa s'estructura en 12 sessions formatives de 2 hores de durada, impartits dins la franja horària de 15.30 a 17.30 hores, a més de les sessions de presentació i cloenda, i un mòdul complementari de 12 hores de treball individual en un campus virtual, que inclou lectures i reflexió sobre l'aplicabilitat dels continguts.

Totes les sessions comptaran amb la presència de persones expertes i la dinamització anirà a càrrec de Josep Cañabate.

Les sessions formatives són els següents:

- **Sessió Inicial (2h): 20 de març de 2025, de 15.30 a 17.30 h (sessió híbrida)**

OBJECTIU: presentar el contingut del programa, conèixer els diferents perfils dels professionals que faran cadascuna de les ponències i conèixer els professionals que conformaran el grup classe. Durant la sessió es posaran en comú les idees, els reptes, les expectatives del programa i les necessitats de cadascuna de les persones que hi participen, vinculades al desenvolupament de competències en l'àmbit de la intel·ligència artificial, el dret i la justícia. Mitjançant diverses dinàmiques, es buscarà establir les bases per construir un grup d'aprenentatge cohesionat, que s'acompanyarà durant el transcurs de tot el programa.

CONTINGUT

- Presentació institucional.
- Presentació del Curs especialitzat sobre intel·ligència artificial, dret i justícia.

PONÈNCIA a càrrec de **José María Fernández Seijo**, magistrat, vocal del Consell General del Poder Judicial.

- **Sessió 1: FONAMENTS DE LA INTEL·LIGÈNCIA ARTIFICIAL (2h): 27 de març de 2025, de 15.30 a 17.30 h (sessió en línia)**

OBJECTIU: proporcionar una comprensió bàsica de com funcionen les tecnologies de la intel·ligència artificial i com el seu ús creixent està transformant l'àmbit legal. En aquesta sessió introductòria s'explicaran els conceptes bàsics de com funcionen els algorismes d'aprenentatge automàtic i les xarxes neuronals, juntament amb les aplicacions més comunes.

CONTINGUT

- Evolució de les tecnologies de la informació.
- Definició i tipus d'IA.
- Conceptes bàsics i tipus d'aprenentatge (supervisat, no supervisat i per reforç).
- Fonaments i funcionament de les xarxes neuronals artificials.
- Casos d'ús en diferents sectors.

PONÈNCIA a càrrec d'**Ernest Valveny**, catedràtic de la Universitat Autònoma de Barcelona.

➤ **Sessió 2: MARC LEGAL DE LA IA I PROTECCIÓ DE LES DADES PERSONALS (2h): 3 d'abril de 2025, de 15.30 a 17.30 h (sessió en línia)**

OBJECTIU: proporcionar una comprensió clara de les normatives i lleis que regulen l'ús de la IA en relació amb la privacitat i la seguretat de les dades. El taller explica que les tecnologies basades en IA han de complir regulacions com ara el Reglament general de protecció de dades (RGPD) i la Llei orgànica de protecció de dades i garantia dels drets digitals (LOPDGDD); identifica els riscos legals associats amb la gestió de les dades personals, i fomenta pràctiques responsables en el desenvolupament i l'ús de la IA per garantir la protecció dels drets individuals.

CONTINGUT

- Normatives i lleis que regulen l'ús de la IA en relació amb la privacitat i la seguretat de les dades.
- Compliment del Reglament general de protecció de dades (RGPD) per part de les tecnologies basades en IA.
- Riscos legals associats a la gestió de les dades personals en l'ús de la IA.
- Pràctiques responsables en el desenvolupament i l'ús de la IA.
- Protecció dels drets individuals davant l'ús de la IA i el tractament de les dades personals.

PONÈNCIA a càrrec de **Mireia Bosch**, delegada de Protecció de Dades del Departament de Justícia i Qualitat Democràtica.

➤ **Sessió 3: LA LLEI D'INTEL·LIGÈNCIA ARTIFICIAL: PRINCIPIS DE RESPONSABILITAT I TRANSPARÈNCIA, ENFOCAMENT A RISCOS I GOVERNANÇA (2h): 10 d'abril de 2025, de 15.30 a 17.30 h (sessió en línia)**

OBJECTIU: analitzar les característiques principals del Reglament d'intel·ligència artificial i comprendre els diversos nivells de risc amb relació als sistemes d'intel·ligència artificial, en particular els principis de responsabilitat i transparència, així com les obligacions de les organitzacions que estan relacionades amb la governança.

CONTINGUT

- Característiques clau del Reglament d'intel·ligència artificial.
- Els diferents nivells de risc associats als sistemes d'intel·ligència artificial.
- Principis de responsabilitat i transparència relacionats amb l'ús de la IA.
- Obligacions que han de complir les organitzacions pel que fa a la governança dels sistemes d'IA.

PONÈNCIA a càrrec de **Joana Marí Cardona**, responsable de Projectes Estratègics i delegada de Protecció de Dades de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades.

➤ **Sessió 4: INTEL·LIGÈNCIA ARTIFICIAL I DISCRIMINACIÓ PER IDENTITAT DE GÈNERE O EXPRESSIÓ DE GÈNERE (2h): 24 d'abril de 2025, de 15.30 a 17.30 h (sessió en línia)**

OBJECTIU: explorar com els sistemes d'IA poden perpetuar o amplificar els biaixos i la discriminació envers les persones per la seva identitat o expressió de gènere, ja sigui mitjançant algorismes o aplicacions. El taller busca sensibilitzar els participants sobre les dinàmiques d'exclusió i els prejudicis que es poden incorporar

en aquestes tecnologies; proporcionar-los eines per identificar i mitigar aquests biaixos en el disseny, el desenvolupament i l'ús de la IA, i promoure un enfocament més inclusiu i ètic en la implementació.

CONTINGUT

- Com perpetuen o amplifiquen els sistemes d'intel·ligència artificial els biaixos i la discriminació envers les persones per la seva identitat o l'expressió de gènere.
- El paper dels algorismes i les aplicacions en la perpetuació d'aquests biaixos.
- Les dinàmiques d'exclusió i els prejudicis que es poden incorporar en les tecnologies d'IA.
- Eines per identificar i mitigar els biaixos en el disseny, el desenvolupament i l'ús de la IA.
- Enfocament inclusiu i ètic en la implementació de la IA.

PONÈNCIA a càrrec de **Gemma Galdón**, doctora en Polítiques Públiques i Transformació Social per la Universitat Autònoma de Barcelona, membre del Departament de Sociologia i Anàlisi de les Organitzacions de la Universitat de Barcelona i consultora en polítiques públiques urbanes.

- **Sessió 5: ASPECTES ÈTICS DE L'ÚS DE LA INTEL·LIGÈNCIA ARTIFICIAL (2h): 30 d'abril de 2025, de 15.30 a 17.30 h (sessió en línia)**

OBJECTIU: proporcionar una comprensió crítica dels dilemes i les consideracions ètiques que sorgeixen amb l'ús creixent de la intel·ligència artificial en diversos àmbits. S'hi exploren temes com ara la transparència en els algorismes, el biaix en les dades, la privadesa, la responsabilitat en les decisions automatitzades i l'impacte de la IA en els drets humans. El taller busca sensibilitzar els participants sobre la necessitat d'un ús responsable de la IA i promoure solucions que respectin els valors ètics i socials.

CONTINGUT

- Comprensió crítica dels dilemes i les consideracions ètiques de la IA.
- La necessitat d'un ús responsable de la IA.
- Solucions que respecten els valors ètics i socials.

PONÈNCIA a càrrec d'**Alejandro Gustavo Piscitelli**, llicenciat en Filosofia, professor de la Universitat de Buenos Aires (Ciències de la Comunicació, Facultat de Ciències Socials), docent a la Universitat de Louisville, Facultat Llatinoamericana de Ciències Socials i a la Universitat de San Andrés.

- **Sessió 6: DIGITALITZACIÓ DE LA JUSTÍCIA (3h): 8 de maig de 2025, de 15.30 a 17.30 h (sessió en línia)**

OBJECTIU: explorar el desenvolupament i l'evolució de les tecnologies digitals en el sistema judicial, i examinar de quina manera els avenços com ara la intel·ligència artificial, la cadena de blocs i la resolució de disputes en línia, entre d'altres, impacten en els procediments judicials. S'hi discutiran els beneficis i desafiaments de la digitalització de la justícia incloent-hi la millora en l'accessibilitat, l'eficiència i la transparència, així com les preocupacions relacionades amb la seguretat de la informació, la protecció de dades i la bretxa digital. L'objectiu és proporcionar als professionals de justícia una comprensió profunda de com les eines digitals poden millorar l'Administració de justícia, alhora que garanteixen l'equitat i la protecció dels drets fonamentals.

CONTINGUT

- Transformació dels processos legals tradicionals per part de la intel·ligència artificial, la cadena de blocs i la resolució de disputes en línia.
- De quina manera la digitalització agilitza els procediments judicials, redueix els costos i facilita l'accés a la justícia per a tots els ciutadans.
- Beneficis en termes de transparència judicial, seguretat de les dades i protecció de la privacitat.
- Els desafiaments que garanteixen que la digitalització no exclou cap col·lectiu.
- Implicacions legals i ètiques de l'ús de les tecnologies digitals en el sistema judicial, incloent-hi l'adaptació del marc legal.
- Recomanacions i bones pràctiques per a legisladors, professionals del dret i tecnòlegs en la integració de les eines digitals que millorin l'Administració de justícia i garanteixin la protecció dels drets fonamentals.

PONÈNCIA a càrrec de **Jordi Nieva-Fenoll**, catedràtic de Dret Processal a la Universitat de Barcelona, professor visitant en diverses universitats internacionals, doctor honoris causa per cinc universitats i conferenciant en més de dos-cents congressos internacionals.

- **Sessió 7: INTEL·LIGÈNCIA ARTIFICIAL I JUSTÍCIA (2h): 19 de maig de 2025, de 15.30 a 17.30 h (sessió en línia)**

OBJECTIU: analitzar i comprendre com les tecnologies de la intel·ligència artificial estan transformant l'àmbit de la justícia, especialment en la presa de decisions. Es pretén explorar les oportunitats que ofereix la IA per millorar l'eficiència, reduir els biaixos i agilitzar els processos judicials, alhora que s'aborden els reptes ètics, legals i socials que planteja la seva implementació, com ara el respecte dels drets fonamentals.

CONTINGUT

- De quina manera la intel·ligència artificial està transformant l'àmbit de la justícia.
- El paper de la IA en la millora de l'eficiència en els sistemes judicials.
- El paper de la IA a l'hora de reduir els biaixos en la presa de decisions legals.
- Com es garanteix l'equitat en l'accés a la justícia amb la presència de la IA.

PONÈNCIA a càrrec de **Guillem Soler i Solé**, magistrat del Jutjat de Primera Instància núm. 1 de Barcelona.

- **Sessió 8: L'APLICACIÓ DE LA INTEL·LIGÈNCIA ARTIFICIAL ALS PROCEDIMENTS JUDICIALS (2h): 22 de maig de 2025, de 15.30 a 17.30 h (sessió en línia)**

OBJECTIU: analitzar les aplicacions de la IA en la gestió de casos, la revisió dels documents legals, la predicció dels resultats judicials al dret comparat i l'automatització de les tasques administratives. El taller vol explorar de quina manera la intel·ligència artificial es pot integrar en el sistema judicial per optimitzar els processos i millorar-ne l'eficiència.

CONTINGUT

- Aplicació de la IA en la gestió de casos, la revisió dels documents legals, la predicció dels resultats judicials i l'automatització de les tasques administratives.

- Integració de la intel·ligència artificial en el sistema judicial per optimitzar els processos i millorar-ne l'eficiència.

PONÈNCIA a càrrec de **José María Fernández Seijo**, magistrat, vocal del Consell General del Poder Judicial.

- **Sessió 9: COMPLIMENT NORMATIU I IA A L'ADMINISTRACIÓ DE JUSTÍCIA (2h): 29 de maig de 2025, de 15.30 a 17.30 h (sessió en línia)**

OBJECTIU: proporcionar una comprensió clara de com la intel·ligència artificial es pot integrar de manera ètica i legal als sistemes judicials alhora que es garanteix el compliment normatiu (*compliance*). Es fa referència al compliment de lleis, regulacions i estàndards interns per assegurar una actuació legal i ètica en l'àmbit organitzatiu.

CONTINGUT

- Integració de la intel·ligència artificial als sistemes judicials de manera ètica i legal.
- Compliment normatiu (*compliance*).
- Compliment de lleis, regulacions i estàndards interns.
- Actuació legal i ètica en l'àmbit organitzatiu.

PONÈNCIA a càrrec de **Ricard Martínez Martínez**, director de *La Ley Privacidad*, membre del Healthcare Data Innovation Council i responsable de la Càtedra Microsoft de Privacitat i Transformació Digital – LISITT de la Universitat de València.

- **Sessió 10: INTEL·LIGÈNCIA ARTIFICIAL I CIBERSEGURETAT (2h): 5 de juny de 2025, de 15.30 a 17.30 h (sessió en línia)**

OBJECTIU: capacitar els assistents en la identificació i mitigació de les vulnerabilitats de seguretat en els sistemes d'IA, així com en la implementació de bones pràctiques per garantir la transparència, l'ètica i el compliment de les normatives. A través d'aquest taller, els participants podran adquirir eines i coneixements clau per avaluar, protegir i optimitzar solucions d'IA en diversos entorns tecnològics.

CONTINGUT

- Les aplicacions de les tecnologies d'IA i els riscos associats.
- Identificació i mitigació de les vulnerabilitats de seguretat en els sistemes d'IA.
- Bones pràctiques per garantir la transparència, l'ètica i el compliment de les normatives.
- Eines i coneixements clau per avaluar, protegir i optimitzar solucions d'IA en diversos entorns tecnològics.

PONÈNCIA a càrrec de **Sergi Robles**, doctor enginyer en Informàtica per la Universitat Autònoma de Barcelona; professor titular i investigador al Departament d'Enginyeria de la Informació i les Comunicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona; cap del grup de recerca SeNDA (Seguretat de Xarxes i Aplicacions Distribuïdes) i coordinador de diverses iniciatives en tecnologies de la informació i la seguretat informàtica.

- **Sessió 11: NOUS PARADIGMES LEGALS I TECNOLOGIES EMERGENTS (2h): 12 de juny de 2025, de 15.30 a 17.30 h (sessió en línia)**

OBJECTIU: proporcionar als participants una visió integral de les tendències actuals i futures en l'àmbit tecnològic, així com el seu impacte en diverses indústries. A través d'aquest taller, es pretén explorar conceptes innovadors i disruptius, com la cadena de blocs, la computació quàntica i la realitat augmentada, entre d'altres, i fomentar la comprensió del seu funcionament i de les possibles aplicacions. A més, es busca capacitar els assistents perquè puguin identificar les oportunitats de transformació digital i desenvolupar estratègies que integrin aquestes tecnologies en els seus entorns laborals, i que promoguin l'adaptació a un món cada cop més dinàmic i tecnològic.

CONTINGUT

- Visió integral de les tendències actuals i futures en l'àmbit tecnològic.
- Impacte de les noves tecnologies en diverses indústries.
- Conceptes innovadors i disruptius.
- Funcionament d'aquestes tecnologies i les seves possibles aplicacions.
- Oportunitats de transformació digital.
- Estratègies per integrar les tecnologies emergents en els entorns laborals.
- Adaptació a un món cada vegada més dinàmic i tecnològic.

PONÈNCIA a càrrec de **Mireia Artigot Golobardes**, llicenciada en Dret i Economia per la Universitat Pompeu Fabra; màster en Dret (LLM) i Juris Science Doctor (PhD) per la Cornell Law School de Nova York; advocada a l'estat de Nova York i a Barcelona, i investigadora Ramon y Cajal a la Facultat de Dret de la Universitat Pompeu Fabra.

- **Sessió 12: INTEL·LIGÈNCIA ARTIFICIAL I ALTRES TECNOLOGIES DE SUPORT PER MILLORAR L'EFICIÈNCIA A L'ADMINISTRACIÓ DE JUSTÍCIA A CATALUNYA (2h): 19 de juny de 2025, de 15:30 a 17:30 h (sessió presencial i en línia)**

OBJECTIU: analitzar com s'estan implementant els sistemes d'intel·ligència artificial i altres tecnologies digitals de suport a l'Administració de justícia a Catalunya. A la sessió es farà referència al projecte de construcció d'un assistent virtual de suport, basat en diverses tecnologies emergents, inclosa la IA, per donar suport als operadors jurídics (magistrats, jutges, fiscals, lletrats de l'Administració de justícia, funcionaris, professionals, ciutadans, etc.). Igualment, s'explicarà l'experiència del protocol de valoració del risc (RisCanvi). Finalment, s'estudiarà l'impacte de la Llei orgànica 1/2025, de 2 de gener, de mesures d'eficiència del servei públic de justícia i el Reial decret llei 6/2023, de 19 de desembre, pel qual s'aproven mesures urgents per a l'execució del Pla de recuperació, transformació i resiliència en matèria de servei públic de justícia, funció pública, règim local i mecenatge.

CONTINGUT

- Implementació de la IA i altres tecnologies digitals a l'Administració de justícia a Catalunya.
- Assistent virtual de suport.
- Protocol de valoració del risc (RisCanvi).
- Impacte de la Llei orgànica 1/2025, de 2 de gener, a l'àmbit de l'Administració de justícia a Catalunya.
- Reial decret llei 6/2023, de 19 de desembre, i mesures establertes al Pla de recuperació, transformació i resiliència en matèria del servei públic de justícia.

Taula rodona “El debat sobre els models de desenvolupament de la IA i la seva regulació”, a càrrec d’**Elena Pérez**, secretària de Mesures Penals, Rehabilitació i Atenció a la Víctima, i **Iolanda Aguilar**, secretària per a l’Administració Justícia.

- **Sessió de Cloenda. Taula rodona de cloenda (2h): 26 de juny de 2025, de 15.30 a 17.30 h (sessió presencial i en línia)**

OBJECTIU: fomentar una reflexió crítica i aplicada sobre l’impacte de la IA en la justícia, i analitzar les oportunitats i els reptes identificats durant el curs. Aquesta taula rodona permetrà als participants connectar el coneixement adquirit amb la pràctica judicial, i debatre sobre l’eficiència processal, la transparència, la protecció de dades i la reducció de biaixos algorítmics. A partir d’aquest intercanvi, es volen definir estratègies realistes per integrar la IA de manera ètica, segura i efectiva al Departament de Justícia i Qualitat Democràtica.

CONTINGUT

- Impacte del curs: aplicabilitat dels coneixements apresos a la pràctica professional.
- Oportunitats i riscos: beneficis i preocupacions sobre l’ús de la IA en la justícia.
- Ètica i transparència: com garantir un ús just i responsable de la IA.
- Balanç final i propostes futures: estratègies per a la implementació efectiva de la IA al Departament.

Taula rodona final a càrrec de **Frank Pasquale**, de la Cornell Law School, i **Lilyan Edwards**, de la Universitat de Newcastle.

TANCAMENT INSTITUCIONAL